

SLOVENSKI NAROD

Izhaja vsak dan popoldne izvzemši nedelje in praznika. — Inserati do 80 petit vrst à Din 2, do 100 vrst à Din 2.50, od 100 do 300 vrst à Din 3, večji inserati petit vrsta Din 4. — Popust po dogovoru, inseratni davek posebej. — »Slovenski Narod« velja mesečno v Jugoslaviji Din 14, za inozemstvo Din 25. — Rokopisi se ne vraca.

UREDNIŠTVO IN UPRAVNISTVO
L J U B L J A N A , Knafljeva ulica št. 5
Telefon: 31-22, 31-23, 31-24, 31-25 in 31-26

Podružnice: MARIBOR, Grajski trg št. 7 — NOVO MESTO, Ljubljanska cesta, telefon št. 26 — CELJE, celjsko upravništvo: Strossmayerjeva ulica 1, telefon št. 65; podružnica uprave: Kocenova ul. 2, telefon št. 190 — JESENICE: Ob kolodvoru 101; SLOVENJ GRADEC, Slovenski trg 5. — Poštna hranilnica v Ljubljani št. 10.351.

Angleška akcija na južnem tečaju osi

Da bi oslabili nemško iniciativo na severozapadu, se Angleži udejstvujejo z ofenzivnimi operacijami v Afriki proti meji italijanske Libije

Na egitskem bojišču

Angleški vrhovni poveljnik general Wawell na fronti Vojska, mornarica in letalstvo stalno v boju

Kairo, 13. dec. s. (Reuter). Po včerajnjem komunikatu povejstva angleške vojske na Bližnjem vzhodu, ki je javil, da se boji zapadno od Sidi Baranija v Zadnjem puščavi nadaljujejo in da znaša število ujetih italijanskih vojakov doseglo nad 20.000, z bojišča v zapadnem Egiptu na novih uradnih poročilih. Reuterjev poročevalce pa javila, da Angazi z njenim estano podporo svoje vojne mornarice in letalstva še nadaljuje načinjenje od Sidi Baranija proti libijski meji. Posebno važno vlogo pri operacijah imata letalstvo, ki izvaja svoje napade kljub počasnim vetrojem. Napad na letališča v B-nini, ki so ga predvzerašnjim izvedla angleška letala, je bila načinjava letalska operacija na afriškem bojišču v dosedanjem potoku vojne.

Včeraj sta fronto v Zapadni puščavi posetila vrhovni poveljnik angleške vojske na Bližnjem vzhodu general Wawell in vrhovni poveljnik angleškega letalstva na Bližnjem vzhodu maršal Longmore. Imela sta daljšo konferenco s poveljnikom angleške vojske v Zapadni puščavi generalom Wilsonom, ki vodi vojaške operacije proti Italijanom, kakor tudi s poveljnikom letalskih sil na fronti, Kanadem komandorem Collyshorem.

Vsi trije italijanski generali, ki so bili pri zavzetju Sidi Baranija ujeti, so bili včeraj s posebnim vojaškim letalom prepeljani v Kairo.

Potek angleške ofenzive

Kairo, 13. dec. s. (Reuter). Sedaj je bilo objavljeno nekaj podrobnosti o pripravah za angleški napad na Sidi Barani in dosedanjem potoku angleške ofenzive.

Ze več tednov pred pričetkom glavnega napada pretekli ponедeljek je bil pred italijanskimi postojankami pri Sidi Baraniju v akciji angleški mehaniziran polk, ki je imel nalogo, da neprstano vzreminja sovražnika in prepreči, da bi utegnil zgraditi ob meji svojega prodora v Egipt neprstano vrsto utrjnih posojank. S temi neprstanimi napadi se je res posre-

čilo, da je vzhodno od Sidi Baranija ostala v italijanskih postojankah vedno vrzel. Prav skozi to vrzel so v noči od nedelje na ponedeljek prodile angleške čete, se stopeče predvsem iz motoriziranih in mehaniziranih oddelkov. Prva naloga angleške vojske je bila, da prodre do italijanskih postojank v notranjosti puščave. Italijani so bili pri prvem napadu na senečeni in prvo utrieno taborišče, ki bilo zavzeto v dveh urah. General Maletti, ki je v tem boju padel, je bil poveljnik italijanskega oklopnega oddelka v tem tabo-rišču.

Sledil je nato bojni napad od zavzetega taborišča proti obali med Sidi Baranijem in Bubukbom. Angleške čete so sestavljene obokljivale drugo za drugim italijansko taborišče v tej smeri. Pri tem so v napadih po točno dočlenem načrtu sodelovali oklopni oddelki, pehota in topništvo.

Končno je prišel še napad na Sidi Barani sam. Zopet so po točnem načrtu, ki je bil izdelan do podrobnosti, sodelovala kopna vojska, vojna mornarica in letalstvo. Najprej so angleške vojne ladje otvorile ogrej na Sidi Barani in so ga obsestreljave neprstano 12 ur. Istočasno so angleški bombniki neprstano bombardirali vsa italijanska letališča v bližini, da preprečijo italijanskim letalom poseg v operacijo. Potem je sledil še glavni napad na Sidi Barani. Tu so zlasti oddi laki fašistične milice nudili močan odpor, morali pa so se končno umakniti. S temi angleški letala uspešno bombardirala.

London, 13. dec. s. (Reuter). Današnji Times posvečajo uvodnik angleškim uspehom v Zapadni puščavi v Egiptu. List pravi, da bi se bila lahka angleška proti-ofenziva pritegnila že prej, če ne bi bila izbruhnila vojna z Grčijo. Po mnemu lista pa čas za protiakcijo v Egiptu vsekakor v nobenem primeru ne bi bil mogel biti bolje izbran nego se je to zgodilo v trenutku grških žrtv v Albaniji.

Na grškem bojišču

Grško vojno poročilo navaja samo krajevne operacije, druga poročila pa govore o uspešnem napredovanju in močnem italijanskem odporu

Atena, 13. dec. s. (Atenska tel. ag.). Grški generalni štab je objavil ponori na sedanje 47. vojno poročilo:

Na posameznih točkah fronte je bilo nekaj krajevnih operacij. Pri nekem izvidniškem opravlju je bilo ujetoto gotovo število italijanskih vojakov. Sovražno letalstvo je bombardiralo Leukadijo in povzročilo manj škodo. Cloveskih žrtv ni bilo.

Atena, 13. dec. e. Vesti s fronte so tudi včeraj zelo povoljne. Kranje grških čet je bilo izvršeno po načrtu, ki ga je pripravilo vrhovno poveljstvo in vse zamisljene naloge so bile izpolinjene še pred določenim rokom. Grška vojska napreduje na vsej fronti. Iniciativa je še vedno v grških rokah.

Atene, 13. dec. e. Vesti s fronte so tudi včeraj zelo povoljne. Kranje grških čet je bilo izvršeno po načrtu, ki ga je pripravilo vrhovno poveljstvo in vse zamisljene naloge so bile izpolinjene še pred določenim rokom. Grška vojska napreduje na vsej fronti. Inicijativa je še vedno v grških rokah.

Z nekaj dni grška vojska napreduje v smeri proti Himari. Bolj na desno so grške čete po hudih borbah napredovalo proti Tepelenju. Še bolj na desno proti severu Italijani nudijo ogoren odpor. Tu so zbrane alpinske in elitne čete vendar je grška vojska zavzela vrh za vrhov. Po vseh, ki so prispele v temi noči, je pokret grške vojske severozapadno od Prenetja uspešen.

Ameriška poročila

Atene, 13. dec. s. (Ass. Press). Po informacijah iz uradnih grških krovov grška vojska na bojišču v Albaniji še vedno napreduje, četavno slabo vreme ovira operacije. Toda Italijani nudijo zlasti na nekaterih delih bojišča zelo močan odpor in prehajajo tudi v protinapade. Grki se za napredovanje drže še vedno rečnih dolin. Potrjujejo, da so grški prednji oddelki v neposredni bližini Tepelenja. Tudi ob obali so Grki še nekoliko napredovali in sedaj po zadnjih vrestih še 8 km oddaljeni od Hima. Na srednjem delu bojišča pa so Italijani izvedli protinapade. Uspelo jim je odvzeti Grkem nekaj ozemlja, vendar je obseg tege protinapade po grških informacijah majhen.

V severnem sektorju bojišča je zapadel nov sneg, kar zelo ovira operacije. Tudi so izvedli Italijani protinapade z elitnimi alpiniskimi oddelki, ki so bili p-sačani na fronto, da očiščajo prednje italijanske oddelke. Boji so tu zavzeli mestoma dokaj velik obseg in so se nekaj časa raztezali preko 30 km široke fronte. Grki javljajo, da so italijanske napade odbili in prizadeli Alpinom znatne izgube. Tudi

Bitolj, 13. dec. e. Na severni fronti v odseku pri Podgradcu je bilo v teku včerajnjega dne manj aktivnosti, kakor prejšnjega dana. Topniško in pehotno streljanje se je čelo tudi včeraj, toda nekoliko slabše, da je bilo včerajšnji dan ugodnej za operacije. Italijanom se je posredilo, da so v teku včerajšnje dne zavezani greben nad vasio Stavosco. 3 km severno od Podgradca. Prav tako so Italijani zavezili uspeh južnozapadno od Podgradca pri vasi Trebanje, kjer so spet zavezli v položaj strateškega pomena.

„Regime fascista“ o položaju v Grčiji

Rim, 13. dec. e. O žrtvah, ki jih je imela Italija od začetka vojne do konca zadnjega

Prijateljski pakt z Madžari

Včeraj je bila podpisana v Beogradu pogodba za obrnitve miru v Podunavju

BEOGRAD, 13. dec. i. Včeraj sta načlanji minister dr. Cincar-Marković in madžarski zunanji minister grof István Csáky podpisala naslednjo priateljsko pogodbo:

§ 1. Obstojal bo trajen mir in večno prijateljstvo med kraljevino Jugoslavijo in kraljevino Madžarsko.

§ 2. Visoki pogodbeni stranki sta se sporazumeli, da se bosta dogovarjali o vseh vprašanjih, ki bi se po njunem mnjenju načlanju na medsebojno odnošajo.

§ 3. Ta pogodba bo ratificirana in ratificacijske listine izmenjane v Budimpešti čimprej mogoče. Pogodba stopi v veljavo na dan izmenjave ratificacijskih listin. V potrditev tega so uvodno omenjeni pooblaščenci to pogodbi podpisali in odsilili svoj pečat.

Sestavljeni v Beogradu v dveh originalnih izvodih na dan 12. decembra 1940.

Csakyjevo slovo od Beograda

BEOGRAD, 13. dec. e. S posebnim vla-kom, ki je opolnoci krenil s topčiderske zezeleške postaje, se je madžarski zunanji minister grof Csáky s soprogom odpeljal v Slovenijo. V Sloveniji ostane dva dni na lov v Kamniških planinah.

Grof Csáky je prišel na topčidersko postajo po končani svečani večeri v Gardem domu. Na postaji v čakanici so se od njega poslovili zunanji minister dr. Cincar-Marković s soprogom, predsednik beograjske občine Jevrem Tomić, pomočniki ministra zunanjih del Smiljanić, Pilja in Jurčič, jugoslovenski poslanik v Budimpešti Rašić, poveljnik mesta Beograda general Petrović, svetnik madžarskega poslanstva in drugo osebje poslanstva ter predsednik Jugoslovensko madžarske zbornice Vlada Iliač s soprogom.

Malo pred polnočjo sta grof in grofica izstopila iz čakanice in stopila v salonski

nerala Soddua znova stabilizira situacijo na grško albanski fronti. Vsi sovražni napadi so se razbili na našem junaku odporu in vse to nam daje nade za naš uspešen napad. Nato piše list med drugim:

Nekdo, v čigar interesu bi bilo, da molč, govoril po raznih salonih, da ni hotel tega podviga in da je zato akeljo zahteval večje število ljudi. Če je temu tako, naj se ve, da se je ta nekdo obvezal, da bo do kraja izvedel akcijo s silami, ki so bile še takrat v Albaniji. Vse drugo je laž. Prav tako je otroče zvaliti odgovornost na poll-

tično vodstvo, kajti vodstvo vojne spada edini pod tehnični ustroj.

List dalje naglaša, da vlada ni štedila z denarjem, kadar je slo za vojsko. Vlada je odobrila 150 milijard lir za priprave svoje vojske, pa je bila na podlagi tega upravljena, ko je zahtevala, da se vojne sile v tekmo let svoje naloge izvrši s popolnim uspehom v Afriki, Španiji, v Alpah, v Britanski Somaliji, Libiji in Albaniji. Pod Mussolinijevim vodstvom, okoli katerega se mora zbrati ves narod, bo Italija dosegla končno zmago.

»Mir« pravi na uvodnem mestu pod naslovom »Okrog nas in dalje«: Obisk grofa Csákyja je najnovješji politični dogodek, ki bo kakor vsi upravil prinesel novo razbititev v Podunavju in od tod v vsej vzhodni Evropi. Članek navaja nato celo vrsto datumov od leta 1927. dalje, ki so bili v zvezi s politično zgodovino Jugoslavije in zaključuje: Naj zasije mir okrog nas pa tudi se dalje. Jugosloveni vedo, da je to iskrena bolgarska želja!

Dekanovcov pri Ribbentropu

Berlin, 13. dec. AA. (DNB). Nemški zunanjni minister v Ribbentrop je včeraj sprejet novomilenvanega sovjetskega poslanika Vladimira Dekanozova.

Nemško ruska meja

Berlin, 13. dec. AA. (DNB). Nemško sovjetski mešani odbor za razmejitev je včeraj končal z demarcacijo nemško-sovjetske meje. Odbor je bil na delu 10 mesecev. Sodelovanje med sovjetsko in nemško delegacijo je potekalo v prijateljskih odnosih. Razmejitev in njen opis so podpisali član Nemčije in Rusije.

Angleško turška trgovina

London, 13. dec. s. (Reuter). Daily Telegraph je včeraj objavil, da je v spletu s svojo soprgo v osebni tajnik grofa Csákyja markiz Palaviciny. Grofu Csákyja sta dodeljena svetnik zunanjega ministarstva dr. Stevan Cirković in višji uradnik maršala dvora dr. Ivan Babić.

Grof Csáky v Sloveniji

LJUBLJANA, 13. dec. Z. Bzrm vla-kom, ki mu je bil priklopljen poseben salonski voz, se je ob 10.15 pripeljal v Ljubljano madžarski zun. minister grof Csáky. Na kolodvoru ni bil officijalno sprejemajo, ker je grof Csáky s spremstvom prišel v Slovenijo zasebno.

Na peronu so bili navzočni zastopniki oblasti in ljubljanskih li-stov.

Grof Csáky je izstopil iz salonskega voza za prvi. Obleten je bil v spletu rok in grški krzneni kučmo na glavi. Za njim je izstopila njegova soprga v sivem lovskem kozuhi. V spremstvu grofa so bili pomočnik upravnika dvora iz Beograda in osebni spremjevalci visokega gosta. Takoj po prihodu so gostje sedili v dvorne avtomobile in se odpeljali s kolodvora naravnost v Kamnik in odtod v Bistrico. Stranski izhod kolodvora je bil okrazen z jugoslovenskimi in madžarskimi zastavicami.

Pravice. Zblizanje med Jugoslavijo in Madžarsko poudarja duh skupnega razumevanja, ki bo služil vzdružju soglasnosti obeh držav.

Bolgarska želja

SOFIJA, 13. dec. e. Bolgarski tisk živahnih komentira obisk grofa Csákyja v Beogradu.

Pomen gospodarskega odpora v borbi med narodi

Pomembne izjave predsednika Saidama o gospodarski moči Turčije, ki lahko mirno čaka na konec vojne

London, 13. dec. AA. (Reuter). Ankarski radio je prenašal govor, ki ga je imel predsednik turške vlade Saidam ob proslavljanju turškega gospodarskega tedna. V tem svetu je turški predsednik vlade med drugim rekel tudi tole:

»Borba med narodi je v svetu že zdavnaj prešla ob navadne borbe na borbo, ki je odvisna od gospodarskega odpora. Gospodarska moč naše države obsegata tollkńska razmerja, da lahko mirno čakamo konec vojne. Naš sedanjih položaj je znatno boljši, kar pa je bil leta 1914 in sicer v industrijskem in kmetijskem oziru. Kljub nenormalnemu položaju so naše

Danes poslednjič zbabava amerikanska satira
JAVNOST ŽELI VEDETI..
 Errol Flynn, Olivia de Havilland, Patrick Knowles in Rosalinda Russell.
 KINO SLOGA — Tel. 27-30
 Predstave danes ob 16., 19. in 21. ur!

Zopet zažigalne bombe nad Anglijo

Preteklo noč so nemška letala v velikem obsegu bombardirala industrijsko mesto Sheffield

London, 13. dec. s. (Reuter). Letalsko in notranje ministrstvo javljata v svojem današnjem juntranjem komuniketu: Sovražni letalski napadi pretekelo noč so imeli dokaj velik obseg in so bili usmerjeni v glavnem na industrijsko ozemlje v srednji Angliji. Večina škode je bila povzročena v enem izmed napadenih mest. Tu je bilo več hiš razdejanih, več drugin pa poškodovanih. Sovražna letala so vrgla mnogo zažigalnih bomb, ki so povzročile več požarov. Vsi požari pa so sedaj pod kontrolo. Poročila o žrtevah še niso popolna, vendar je znano, da je bilo več oseb ubitih, več pa ranjenih. Zdi se, da število žrtev ne je preveliko.

Drugod v Angliji so bili izvedeni napadi na London in več drugih delov države. Dosedanja poročila pravijo, da je povzročena škoda povsed majhna.

Dva sovražna bombnika sta bila v teku noči sestreljena.

London, 13. dec. s. (Reuter). Nemška vojaška so preteklo noč koncentrirala svoje

ade na sredino Anglije. Napadi so bili v resnega značaja in povzročena škoda je znatna. Zlasti napad na eno izmed mest je bil zelo dolg in je trajal več ur. Po dosedanjih podatkih se zdi, da je število človeških žrtev napada razmeroma majhno. Nemška letala so vrgla zelo mnogo eksplozivnih in zažigalnih bomb. Predvsem je trpel trgovski del enega izmed napadnih mest. Neka cerkev je bila popolnoma razdejana.

O napadih poročajo še iz raznih drugih delov Anglije in Walesa. Tudi London je imel že zgodaj zvečer nočni letalski alarm, vendar se zdi, da napad na prestolnico ni bil posebno silovit.

Nemško poročilo

Berlin, 13. dec. i. (DNB). Današnji nemški povračilni letalski napad je bil namenjen angleškemu industrijskemu mestu Sheffield. Še sreča so startala nemška letala z letališč v Franciji in Belgiji in neprekiniten vrsti proti Angliji. Nad Rokavskim zalivom je vladalo slabo vreme,

toda ko so bila letala nad Srednjo Anglijo, se je vreme zboljšalo in vlačila je mesečina, ki je omogocila jasen razgled. Iz prvih poročil vratilcih se letalec je razvidno, da je napad na Sheffield potpolnoma uspel. Na vseh koncih in krajih v mestu so izbruhnilo požari, ki so zavzemali ogromen obseg in kmalu je bilo Sheffield zavti v morje plamenov. Napad ni potpolnoma nič zaostajal za slovitimi napadi na Coventry. Birmingham in zadnji napad na London.

Mesto Sheffield, ki šteje 500 000 prebivalcev, je važno središče angleškej ekonomike in industrije. V mestu so ogromne tovarne, plavži in valjarne in letna proizvodnja jekla vseh vrst, zlasti plemenitega jekla, magnetnega jekla itd. znaša pol-drugi milijon ton, torej 50% celotne angleške proizvodnje. Od kar je Anglia onemogočeno naročati jeklene proizvode v Češkoslovaški, je Sheffield prevzel večino teh naročil. Proizvodnja je važna zlasti za angleške ladijednice.

Kralj Jurij v Birminghamu

London, 13. dec. s. (Reuter). Kralj Jurij je včeraj posetil Birmingham, ki je bil pri letalskih napadih na noči na tetretki posebno prizadet. Krajal je pri ogledovanju škode spremjal lokalni komisar za zaščito pred letalskimi napadi. Kralj je govoril z mnogimi žrtvami letalskih napadov in z onimi, ki so jima bili domovi porušeni.

Lovska letala s topovi

London, 13. dec. AA. (Reuter). Letalsko ministrstvo je včeraj izdalo uradno poročilo, ki pravi, da je Anglia prvič uvelia novo vrsto vojnega orožja. To so lovска letala s topovi. Poročilo navaja primere uspešnih rezultatov teh letal.

Potres v Angliji

London, 13. dec. s. (Reuter). Snoči ob 22. so občutili v severnem Walesu dokaj močan potres. Sunek je trajal 48 sekund in je bil najmočnejši v groziji Caernarvon in ob severozapadni obali.

Smrt lorda Lothiana

Njegovo truplo bo prepeljala v Anglijo ameriška križarka

Washington, 13. dec. Včeraj je nenadno umrl angleški veleposlanik pri ameriški vladi lord Lothian, ki je učakal 58 let. (»Slov. Narod«) Je včeraj objavil njegov zadnji govor v Baltimoru, ki je bil prečitan na zborovanju farmarjev.

Washington, 13. dec. AA. (Reuter). Ker je bil lord Lothian zaveden kristjan, ni hotel, ko mu je postal slabo, pomoči načinov zdravnikov, ampak je zahteval pomoc zdravnika - pravega kristjana. Ko pa je bilo že nujno in pomoč si potreben, je bil iz Washingtona poklican zdravnik, ki pa je prišel že ob zadnjih trenutkih in ni mogel več pomagati.

Washington, 13. dec. AA. (Reuter). Izvedelo se je, da je več članov angleškega poslanstva bilo pri postelji lorda Lothiana, preden je umrl. Kaže, da so svetnik angleškega poslanstva Neville Buttler, ki je namenil pokonjega lorda Lothiana prečital njegov govor v Baltimoru, prečital doživnosti poslanstva, dokter ne bo imenovan nov poslanik. Po nekaterih vestih zunanjega ministrstva, se sedaj razpravlja o ladji, ki bo prepeljala posmrtné ostanke lorda Lothiana v Aanglij, čeprav nevrstnost zakon prepooveduje ameriškim bojnim ladjam pluti po teritorialnih vodah vojujočih se sil.

Washington, 13. dec. s. (Reuter). Kakor

poročajo z merodajnih mest, bo ameriška vlada najbrž odredila, da bo ameriška križarka prepeljala truplo pokojnega angleškega veleposlanika lorda Lothiana v Anglijo.

Sožalne brzjavke angleškemu kralju in Churchillu

London, 13. dec. s. (Reuter). O prilikah smrti angleškega veleposlanika v Washingtonu lorda Lothiana je postal predsednik Roosevelt angleškemu kralju Juriju sožalno brzjavko, v kateri pravi med drugim, da ga je s pokojnikom vezalo staro 25letno prijateljstvo ter da je bila Lothianova zadnja misel gotova, da je treba vse storiti za hrabitvene demokracije na svetu.

Washington, 13. dec. AA. (Reuter). Zunanji minister Cordell Hull je ob smrti lorda Lothiana poslal Churchillu naslednje brzjavno sožalje:

»Z veliko žalostjo sem izvedel novico o smrti lorda Lothiana. Želim Vam in prav tako angleški vladu sporočiti svoje iskreno sožalje. Moja domovina obenem z Anglijo objektuje smrt tega izrednega državnika, ki je z rodoljubnim pogumom, modrostjo in pozrtovovalnostjo stalno izkazoval največje usluge tako svoji domovini kakor tudi Človečanstvu.

Washington, 13. dec. AA. (Reuter). Izvedelo se je, da je več članov angleškega poslanstva bilo pri postelji lorda Lothiana, preden je umrl. Kaže, da so svetnik angleškega poslanstva Neville Buttler, ki je namenil pokonjega lorda Lothiana prečital njegov govor v Baltimoru, prečital doživnosti poslanstva, dokter ne bo imenovan nov poslanik. Po nekaterih vestih zunanjega ministrstva, se sedaj razpravlja o ladji, ki bo prepeljala posmrtné ostanke lorda Lothiana v Aanglij, čeprav nevrstnost zakon prepooveduje ameriškim bojnim ladjam pluti po teritorialnih vodah vojujočih se sil.

Washington, 13. dec. s. (Reuter). Kakor

poročajo z merodajnih mest, bo ameriška vlada najbrž odredila, da bo ameriška križarka prepeljala truplo pokojnega angleškega veleposlanika lorda Lothiana v Anglijo.

O odgovornosti za vojno

Bivši predsednik francoske vlade Flandin zvraca vso krivdo na Daladierja

Pariz, 13. dec. AA. (DNB). Bivši francoski predsednik vlade Flandin je dal zastopniku »Matina« izperto izjavilo o odgovornosti za vojno. Glavno odgovornost ima Daladier. Dne 27. avgusta 1939, je dodal Flandin, sem osebno obiskal Daladierja v njegovi pisarni in mu dobesedno rekel tole:

»Ta vojna bi bila zločin. Mora se preprečiti. Če hočeš, da te v senatu podpremo, tedaj se moraš začeti pogajati. V tem primeru lahko v senatu računaš na naše polno sodelovanje. Nemčija je odločena iti do kraja in Hitler ne bo popustil.«

Tega mnenja ni bil Daladier, ki Flandin izjavil urendni lista. Prepričan je bil, da Hitler ne bo vzdržal pred zvezom med Francijo in Anglijo. Razen tega je francoski veleposlanik v Berlinu Coulondre brzjavil, da je Hitler na koncu. Zato se mu je treba upreti. Poleg tega je Daladier svoja obvestila sprejemal izključno samo od Intelligence Servicea in od nekaterih nemških beguncev.

Flandin je nato dodal, da je židovstvo iz njegove okolice odstranilo vse tiste, ki bi lahko izvajali pomirjivo vpliv in to je bil tudi razlog za potovanje bivšega francoskega veleposlanika Françoisa Poneta. V nasprotju z uradnimi izjavami lahko Flandin potrdi, da je angleški veleposlanik zelo dobro razume nemške predloge o Pojksi, ki mu jih je sporobil v Ribbentrop. Prav tako lahko sporočuje, da to, da Poljski nikdar ni izvedela za predloge, ker jih poljski vladni nista sporobili niti francoski niti angleški vladni v Poljski ni poslala zastopnika na pogajanja, ki jih je Nemčija prilakovala.

V pisnih, ki so bila izmenjana med Hitlerjem in Daladierjem vidi Flandin poleg tega čvrst sklep francoske vlade, da Franciji

in francoski javnosti nezvesto orisuje ves položaj. Ko je Daladier postal vodji Nemčije osebno pismo, na katero je ta odgovoril 27. avgusta 1939, je bilo sklenjeno, da se ti pismi ne objavita. Vendar pa so nekateri francoski listi objavili Daladierovo pismo, niso pa objavili Hitlerjevega pisma. Zaradi tega je nemški veleposlanik v Parizu protestiral in je zahteval, naj se francoskemu ljudstvu objavi tudi odgovor, ki ga je postal vodja Nemčije, da bi se ta-

Ameriška pomoč Angliji

Zastopnik angleškega blokadnega ministrstva je izjavil, da potrebuje Anglija predvsem čim več trgovskih ladij

New York, 13. dec. s. (Ass. Press). V nekem govoru je izjavil snofi predsednik angleškega odbora za pomoč Angliji, naj bi angleška vlada bodisi dovolila Angliji posojila, ali pa jamčila za plačilo angleških naročil v Zedinjenih državah.

London, 13. dec. s. (Tass). Po angleških informacijah se v angleških krogih razpravlja o možnosti, da bi bilo v Zedinjenih državah prodanih iz Anglije več dragocenih slik starih mojstrov, da bi si na ta način preskrbeli Angliji v Ameriki nova pličina sredstva.

New York, 13. dec. AA. (DNB). Zastopnik angleškega blokadnega ministrstva sir Walter Leyton je izjavil v nekem razgovoru z urendnikom lista »Newyork Post« neposredno pred svojim odhodom v Kanado, da Anglia predvsem potrebuje trgovske parnike, ker so izgube trgovskega bro-

Danes poslednjič zabavna amerikanska satira
JAVNOST ŽELI VEDETI..
 Errol Flynn, Olivia de Havilland, Patrick Knowles in Rosalinda Russell.
 KINO SLOGA — Tel. 27-30
 Predstave danes ob 16., 19. in 21. ur!

RESIGNACIJA
 Ivan Dunne — Charles Boyer
 KINO UNION

Najlepši igralski par v ljubavnici drami prefinjenega okusa. — Vrhunec umetniškega podajanja po dveh najpriznanejših filmskih igralcih. — Življenska tragedija klavirskoga virtuoza. Veličastno podajanje lastnega trpljenja v glasbenih kompozicijah.

KINO UNION — Tel. 22-21

Danes premiera kvalitetnega slager filma, ki bo osvojil najširšo filmsko publiko:
,Grbaví' Vitez Lagarder
 Romantična zgodba o mladem, drznom in lokavem vitezu, prirejena za film po nekdaj najpopularnejšem romanu P. Fevala
 »LE BOSSU OU LE PETIT PARISIEN« (Grbavci ali Mali Parizan).
 V glavnih vlogah: Robert Vidalin, Samson Fainsilber, Josseline Gool
 KINO MATICA — Tel. 22-41

Priznanje poštenemu dolgoletnemu delu
 Kranjska industrijska družba je tudi letos na-
 gradila delavce, ki so zaposleni pri njej nad 40
 let

Jesenice, 12. decembra. Snoči je KID priredil v Kazinji časten večer zaslужnim delavcem, ki so letos pri podjetju dopolnili 40 let nepretrganega službovanja. Podjetje je priredilo dobrodošle žstir častne večere, pri katerih je dobilo lepe priznalne listine okoli 140 delavcev, ki so pri podjetju delali nad 40 let.

Letos je prišel na vrsto »peti poziv«, ki so ga predstavljali delavci: Janez Dernič, Jakob Iskra, Nikolaj Koder, Šime Lazar, Lovro Ravnik, Matevž Slomnik, Janez Smole, Janez Tičar in Anton Zvab.

Vedera sta bili udeleženci člana upravnega sveta KID gg. generalni ravnatelj Karel Noot in ravnatelj Josip Pfeiffer, daje tehnični ravnatelj dr. inž. Herman Klinar, šef inspekcijske dela dr. inž. Srečko Petrovič in generalni tajnik dr. Maks Obersner. Načrti so bili tudi nekateri obratovodje in uradniki.

Po skupnem fotografirjanju in po izdatni večerji je slavljenec nagovoril šef inspekcijske dela g. inž. Srečko Petrovič in omenjal njihovo marljivo delo že od prvih let obstoja sedanja velike železarke industri-

Vojna na Kitajskem

Cungking, 13. dec. s. (Tass). V srednjem Kitajskem so sedaj v teku samo boji lokalnega značaja. Kitajci so dosegli uspehe južno od reke Jangce.

V provinci Hupei so Kitajci po uradnih podatkih o prilikih zmage nad štirimi japonskimi divizijami v začetku decembra zajeli med drugim 12 topov, 136 strojnici, nad 1000 pušč itd.

V severnem Kitajskem ni bilo novih operacij.

13. dec. s. (Ass. Press). Po zvečerji je bilo novih letal napadlo mesto Jančan v provinci Šečuan. Vrženih je bilo več bomb. Letalski alarm v mestu in okolici je trajal dve uri.

Pred spremembami v angleški vladi?

Lisbona, 13. dec. e. (Europa Press). V zvečerji z vestmi, da bo Anglia sporočila svoje vojne cilje, poudarjajo politični in parlamentarni krog, da lahko mir z Nemčijo podpiše samo druga angleška vlada, nankar pa ne sedanja.

V parlamentu, v tisku in v krogih, ki so blizu ministrstvu za informacije, se živahnopravljajo v zvečer s tem o možnosti sprememb v angleški vladi. Tako podpirajo, da bo postal minister Amer. šef angleške radijske države, zunanjši minister lord Halifax pa bo postal minister za Indijo. Eden Eden pa bi se spet vrnil v zunanjši urad. Duff Cooper bi imel podrejeno mesto v vojnem ministrstvu, dočim bi znani publicist Kinghall postal minister za informacije.

Hitler in Mussolini se ne bosta sestala

Madrid, 13. dec. s. (Ass. Press). Po po nekaterih španskih listov nemški uradni krog v Berlinu zanikajo vesti o bližnjem sestanku na Marmarskem morju. Parnik se je skusal približati obrežju, da bi si naložil potrebščine. Nenadna burjava pa je parniki v močni valovi so vrgla parnik ob skalnatoto obalo. Po zadnjih poročilih je utonilo 200 potnikov, med temi je 70 otrok.

Borzna doročila

Curitiba, 13. decembra. Beograd 10, Pariz 8.75, London 16.15, New York 431, Milan 21.70, Madrid 40, Berlin 172.50, Stockholm 102.7

DNEVNE VESTI

Razpis železniških služb. Direkcija državnih železnic v Ljubljani namerava sprejeti v prometno službo nekaj absolvencov gimnazije in realke z višjim tečajnim izpitom. Reflektant naj predlože prošnjo do 1. januarja direktorji državnih železnic v Ljubljani (prometno-komerčni oddelek). Podrobnejša pojasnila dobe prisilci pri direkciji, soba št. 131.

Solska podčinjenost o božiču bodo trajale na vseh solah v državi od 22. decembra do 10. januarja, torej v celoti 20 dni. Ta odlok ministra za prosveto bo mnogo končal internemu jugoslovenskemu turizmu, ki je sedaj navezan izključno na domače goste. Zimsko-sportni kraj v Sloveniji si obetajo sedaj, ko je izdel vodnik o enakih, dovolj dolgih počitnicah, mnogo uspeha. Zaradi dajših počitnic se bo turistom iz vse države, tudi iz oddaljenih krajev, izplačalo obiskati urejene slovenske letoviške kraje. Vsi gosti bodo mogli izkoristiti ugodnost brezplačnega povratka po železnici, ki ji moguč po 10dnevni bivanju v kakem kraju, če se je podal gost tja zaradi počitka in odmora.

Vremensko poročevalsko službo o stanju snega sta prav dobro organizirali obe slovenski Tujiskoprometni zvezki v Ljubljani in Mariboru sodelovanjem Slovenskega planinskega društva in Zimskosportne zveze. Od 15. decembra dalje bodo poročevalci obvezni vse zvezce podeliti vremenska poročila brzjavno svojim matičnim organizacijam. Ljubljanska zveza poročila redigira, po potrebi kontrolira, potem pa odda brzjavno Putnikom v Beogradu, Zagrebu, Novem Sadu, Osijeku, Subotici, Sušaku in Sarajevu, ki daje vremenska poročila na razpolago uredništvom listov. Putnik v Beogradu in Zagrebu pa tudi radijskim postajam. Avtentična poročila o stanju snega so na ta način objavljena že isti dan. Kakor doznavamo, skušajo po enakem sistemu organizirati poročevalce vsej državi. To bi bilo stvari le v korist, ker daje preizkušen sistem poročanja iz Slovenije polno zagotovo, da so vremenska poročila vedno avtentična in pravilna.

Konferenca pokojninskih zavodov. Včeraj se je začela v Zagrebu konferenca vseh pokojninskih zavodov v državi. Razpravljali so o novelizaciji zakona o pokojniškem zavarovanju zasebnih nameščencev. Konferenca je prisostvoval tudi glavni ravnatelj osrednjega urada za zavarovanje delavcev Matjašič kot tehnični strokovnjak in zastopnik oddelka za socialno politiko banske uprave. Novelizacija zakona o pokojniškem zavarovanju naj bi bila takšna, da bi služila izboljšanju zavarovanja nameščencev.

Odvod zastopnikov našega turizma na Maďarsko. Poročali smo, da odpotujejo na mađarsko zastopnike našega turizma. Včeraj so že odpotovali. Namesto tega obiska je predvsem, da vrnejo obisk zastopnikom mađarskega turizma, ki so obiskali našo državo spomladni. Iz Zagreba so odpotovali streljini zastopniki s sefom odseka za turizem banske uprave, dajte predsednik Trgovske zbornice, predsednik delovnega odbora turističnih organizacij itd. Iz Beograda je edpotoval tudi direktor Putnika, iz Slovenije pa zastopnik Tujiskoprometne zvezde turizma pripravljajo v Budimpešti zelo slovenski sprejem. Najprej si bodo ogledali Budimpešto, nato pa se nekatera večja turistična mesta. Na Mađarskem bodo ostali 4 dni in med tem časom bodo navezali stike z vsemi zastopniki mađarskega turizma na cel vrsni konferenci. S seboj so vzel mnogo propagandnega gradiva za naše kraje in tudi nekaj lepih filmov.

V Švicu ne bomo izvajali krompirja. Za večji izvoz krompirja je prihajala v poštev samo Švica. Vprašanje izvoza so pa reševali ves november, ker se niso mogli zediniti, ali naj prepusti izvoz zastopnikom ali privilegiranim ustanovam Prizadu, Pogodu, Previdu in Dipotru. Izvoz krompirja iz Jugoslavije bi bil rentabilen samo v Švicu. Ker se pa niso mogli zediniti, kdo naj bi izvajal krompir, so rešitev tega vprašanja prepustili gospodarsko-financnemu odboru ministrov. V poštev bi prislo za izvoz okrog 1000 vagonov krompirja, toda medtem ko so pri nas razpravljali, kdo bo izvajal krompir, so švicarske pristojne ustanove prepovedale uvoz krompirja. Glede na to smo prečakovali, da se krompir pri nas ne bo več podraževal. Kmetje, ki so iz špekulativnih razlogov zadraževali krompir, se bodo sedaj najbrž kesali, da ga niso prodali prej.

Izvoz lignita v Švico. Naši premogovniki so doslej izvajali rjavci premog le v Italijo. Zdaj pa je premogovnik Ivanec dobil večje naročilo za izvoz lignita v Švico. Toda pa premogovnik je moral ustaviti obravnanje, ker še ni prejel dovoljenja za izvoz lignita.

Naša gospodarska pogajanja s Portugalsko. Na pristojnih ustanovah se pripravljajo na gospodarska pogajanja s Portugalsko. Zastopniki Portugalske so izrazili željo, da bi sklenili z našo državo trgovinski sporazum, čeprav tudi le zasebnega začnata. Prav tako zastopniki naših pristojnih ustanov želi stopiti v gospodarsko zvezo s Portugalsko. Trgovina s to državo je pa bila vedno le manjšega obsegata. Izvajali smo stavbni les, kemikalije za usnjarstvo, cement, hmelj in nekatere vrste drahvalnih želišč. Za uvoz prihajajo v poštev kakoo, ribja mast, plutovina itd.

Podražitev voznine na železnicah. 1. januarja bodo razen drugih cen zvišane tudi cene za vozovnice na predplačila, kar tudi cene kart za trgovske potnike. Po predpisih mora potnik, ki uporablja kartu na predplačilo, izdano po starri ceni za uporabo od 1. januarja plačati razliko med plačano in novo ceno.

Prevoz salonskega vagona za predsednika turške republike. Včeraj so odpremili skozi Slovenijo iz Nemčije velik najmodernejsi salonski vlak, ki se stoji pred salonskim vagonom na lokomotivu, ki predstavlja Izmert Ineniju. Vlak je zbudil povsod veliko pozornost.

Odhod naše ladje v Ameriko. V Splitu se pripravlja na pot v Ameriko naš pannik »Predsednik Kopatjić«. S to ladjo bodo preprečili v Ameriku naš tobak.

Odredbe o kliringu v Finsko. Pred dnevi je bil v Beogradu uspešno zaključen trgovinski in plačilni sporazum med zastopniki naše države in Finske. Po tem plačilnem sporazumu bodo plačevanja urejena od 1. januarja po klirinskih računih pri Narodni banki v Beogradu in finski Narodni banki v Helsinkih. Klirinski račune bodo vodili v dinarijih, odnosno finški markah. Obračunski tečaj je doloden na 111 mark za 100 din, odnosno na 90.10 din za 100 mark.

Ministrski odlok o zavarovanju pomorskih transportov. Finančni minister je izdal odlok, da so jugoslovenske tvrdke dolžne zavarovati svoje pomorske transporde kakor tudi voznino in ostale stroške le pri zavarovalnicah, ki imajo dovoljenje za poslovanje z našo državo.

Sestanek stalne delegacije lesnega gospodarstva. V Beogradu zaseda stalna delegacija lesnega gospodarstva. Na dnevnem redu so vprašanja notranje trgovine z lesom glede na novi režim, uveden z ustanovitvijo centrale za kurivo, nadalje vprašanje izvoza lesa in lesnih izdelkov ter vprašanje v zvezi z uredbo o kontroli izvoza lesa, ki bo baje 1. januarja definitično uveljavljena.

Pogajanja za rešitev finančnih vprašanj z Madžarsko. Danes so se začela v Budimpešti pogajanja za rešitev nekaterih finančnih vprašanj med našo državo in Madžarsko. Ta vprašanja se v glavnem nanašajo na plačila izven klirinja. Našo Narodno banko zastopa na pogajanjih direktor devizne direkcije Narodne banke Ljubljavščine.

Začasna pogodba o uvozu naftne iz Rumunije. V Rumuniji se je mudil šef odseka direkcije za zunanjino trgovino Tomić in posrečilo se mu je skleniti sporazum o vseh spornih vprašanjih, ki so nastala zadnji čas v naših trgovinah z Rumunijo. Bel je pooblaščen, da podpisuje sporazum. Ta sporazum se nanaša v glavnem na uvoz naftne blage v Rumunijo, predvsem kovin. Vlajnost sporazuma traja od 1. decembra letos do 31. marca prihodnjega leta.

Huda železniška nesreča na progi Sid-Sremska Rača. V torek se je priprila huda železniška nesreča na progi Sid-Sremska Rača po krividi prometnega uradnika v Sidu. Potniški vlak je trčil priblizno na sredi poti med Sidom in Adamševcem s tovornim vlakom. Karambol je bil tako hud, da sta se obe lokomotivi prevrnili. Zdrobljen je bil tudi en potniški vagon, 8 vagonov tovornega vlaka se je po popelu drug nad druga. Pri nesreči sta bila hujše ranjena dva železničarja, več potnikov pa lažje ranjeni. Gromota Škoda je zelo velika in zaradi nesreče je tudi za delj časa zastal promet na progi.

Afera o milijonskih utajih. Šofer tovarne usnja Davida Deutscha v Kuli je prijavil finančnemu ministru, da se vrše v tovarni razne malverzacie na skodo države. Ministrstvo je poslalo svojega inspektora, ki je ob navzočnosti policije pregledal prostore tovarne in našel v zidu skrivni predal, kjer so bile skrite pravilno vedenje knjigovodske knjige. Ponarejene knjige so pa bile v pisarni. Pri pregledu knjig je inspektor ugotovil, da je bila država oskodovana na davkih za nad 10.000.000 din.

Prijet mednarodni vložilec. V torek se privedi iz Novega Sada v predkrovni zapor okrožnega sodišča v Sremski Mitrovici Antonia Krautwassela iz Limbacha v Nemčiji. Krautwassel je pred meseci vložil v menjalnico Ivana Živanovića v Mitrovici in odnesel vrednostnih papirjev in zlatnine v vrednosti 70.000 din. Pri preiskavi so ugotovili, da je imel Krautwassel še nove velike načrte. V Mirovici je splošno znano, da so novinari tisti, ki plesajo v novine. Na vprašanje, kdo je novinar, je torej s tem odgovorjeno. Na vprašanje: Kaj je novinar, da te dne odgovorila neka znana ljubljanska drogerija, ki pa plesajo v novinarjev. To je neka čudovita maža, ki povzroča, da pohištvo izgleda zopet kakor novo. Ta primer znanega ljubljanskega drogerista, ki ni našel za svojo mažo primernejšega naziva, je dal baje pobudo nekemu lekarju, ki se dejal začel izdelovati masti za debelenje in jo imenoval »drogerista«, poleg tega pa neki pratek za zatiranje ščurkov, ki ga bo imenoval »parfumerist«. Vprašanje okusa je seveda, kakšne nazine uporabljajo ljudje za razne maže in podobno, mislimo pa, da bi drogerist, ki je maža za pohištvo imenoval »novinar, že lahko našel kak primernejši naziv, ki bi ne bi čisto istoveten s pravim novinarjem.

Drsališče SK Hirske je odprto.

Na VSAKO MIZO LASKO PIVO

Zopet vlož v luščilnico riza. Ponocno je bilo ponovno vložljivo v luščilnico riza na Linhartovi cesti. Vložilec je v nekem predmetom izbeljal kliju na notranji strani pri vhodnih vratah, nato pa vrata odprl s ponarejeno ključem. S pomočjo ponarejene klijute je odprl tudi vrata v pisarni, kjer je pretaknil razne predale omare ter miza, stikajoča se z denarjem. Vložilec je najbrž pricakoval večji plen, ki ga pa ni našel in je končno odšel praznati rok. Vložilec so v tekočem letu že četrta obiskali poslopje luščilnice, do plena pa se prilepih je izkvaril. Policia zasleduje držnega vložnika, ki je bil najbrž v vseh primerih eden in isti.

J JERSEY OBLEKE Karničnik Nebotičnik.

Prijet vlož v luščilnico riza. Ponocno je bilo ponovno vložljivo v luščilnico riza na Linhartovi cesti. Vložilec je v nekem predmetom izbeljal kliju na notranji strani pri vhodnih vratah, nato pa vrata odprl s ponarejeno ključem. S pomočjo ponarejene klijute je odprl tudi vrata v pisarni, kjer je pretaknil razne predale omare ter miza, stikajoča se z denarjem. Vložilec je najbrž pricakoval večji plen, ki ga pa ni našel in je končno odšel praznati rok. Vložilec so v tekočem letu že četrta obiskali poslopje luščilnice, do plena pa se prilepih je izkvaril. Policia zasleduje držnega vložnika, ki je bil najbrž v vseh primerih eden in isti.

Način na kaj je izvajala krompirja.

Zaradi zastripljenja umrla. Včeraj smo poročali, da so v bolniču pripravljali enoleto staro hčerko delavca iz Domžal Pavla Gregorinova, ki so jo pustili stari brez nadzorstva v zakurjeni sobi, iz katere je uhalj dušljiv plin. Dete je mati našla nezavestno, nakar so ga prepeljali v bolničko, kjer pa je včeraj popoldne zaradi zastripljenja umrla.

Autobusna nesreča. Na cesti med Zemunom in Beogradom se je priprila včeraj autobusna nesreča. Mestni avtobus, ki je prepeljal v zid Zemuna v Beograd, se je srečal z velikim tovornim avtomobilom tako nezrečeno, da se je z njim zadel. Šofer je hotel v zadnjem trenutku preprečiti nesrečo in je zavil na robo ceste tako dačel, da se je avtobus zvrnil po strmini cestnega nasipa. Šofer je bil toliko prisoten, da je ustavljal motor ter ni prislo do požara v eksploziji. Cepav je avtobus padel precej globoko, se potnikom, ki jih je bilo zelo mnogo, po izredno srednem naključju ni zgoljih nič hudega.

Umrl v starosti 104 let. V Habljancu pri Bjelovaru je umrl Ivan Bošnjak, star 104 leta. Do smrti je bil vedno veseljak in dobro se je spominjal starih časov, ko je bil še mlad. Pripravoval je, da je bil na najmanj 500 svatbah. Zanimivo je, da je zelo rad pili slivovico, ki jo je imenoval za medicino, in ob časiči je kljub starini nogam še vedno znal veselo poskočiti. Nikdar ni bolenih in umrl je tako nedenad, da domačini takoj niso opazili.

Ježkovino vprašanje: ali so Grki v Albaniji prir di ali prir di? Prejeli smo: Vsakdo je že opazil, da nekateri listi v svoji gorečnosti za čisto slovenščino odpravljajo tujo predpono in jo nadomeščajo z domačo pre. Povod seveda to je, da so spominjali starih časov, ko je bil še mlad. Pripravoval je, da je bil na najmanj 500 svatbah. Zanimivo je, da je zelo rad pili slivovico, ki jo je imenoval za medicino, in ob časiči je kljub starini nogam še vedno znal veselo poskočiti. Nikdar ni bolenih in umrl je tako nedenad, da domačini takoj niso opazili.

Ježkovino vprašanje: ali so Grki v Albaniji prir di ali prir di? Prejeli smo: Vsakdo je že opazil, da nekateri listi v svoji gorečnosti za čisto slovenščino odpravljajo tujo predpono in jo nadomeščajo z domačo pre. Povod seveda to je, da so spominjali starih časov, ko je bil še mlad. Pripravoval je, da je bil na najmanj 500 svatbah. Zanimivo je, da je zelo rad pili slivovico, ki jo je imenoval za medicino, in ob časiči je kljub starini nogam še vedno znal veselo poskočiti. Nikdar ni bolenih in umrl je tako nedenad, da domačini takoj niso opazili.

Prevoz lignita v Švico. Naši premogovniki so doslej izvajali rjavci premog le v Italijo. Zdaj pa je premogovnik Ivanec dobil večje naročilo za izvoz lignita v Švico. Toda pa premogovnik je moral ustaviti obravnanje, ker še ni prejel dovoljenja za izvoz lignita.

Naša gospodarska pogajanja s Portugalsko. Na pristojnih ustanovah se pripravljajo na gospodarska pogajanja s Portugalsko. Zastopniki Portugalske so izrazili željo, da bi sklenili z naše državo trgovski sporazum, čeprav tudi le zasebnega začnata. Prav tako zastopniki naših pristojnih ustanov želi stopiti v gospodarsko zvezo s Portugalsko. Trgovina s to državo je pa bila vedno le manjšega obsegata. Izvajali smo stavbni les, kemikalije za usnjarstvo, cement, hmelj in nekatere vrste drahvalnih želišč. Za uvoz prihajajo v poštev kakoo, ribja mast, plutovina itd.

Podražitev voznine na železnicah. 1. januarja bodo razen drugih cen zvišane tudi cene za vozovnice na predplačila, kar tudi cene kart za trgovske potnike. Po predpisih mora potnik, ki uporablja kartu na predplačilo, izdano po starri ceni za uporabo od 1. januarja plačati razliko med plačano in novo ceno.

Izvoz lignita v Švico. Naši premogovniki so doslej izvajali rjavci premog le v Italijo. Zdaj pa je premogovnik Ivanec dobil večje naročilo za izvoz lignita v Švico. Toda pa premogovnik je moral ustaviti obravnanje, ker še ni prejel dovoljenja za izvoz lignita.

Naša skupnost v zvezni državi. Danes so se začela pogajanja za rešitev finančnih vprašanj z Madžarsko.

Začasna pogodba o uvozu naftne iz Rumunije. Danes so se začela pogajanja za rešitev finančnih vprašanj z Madžarsko.

Način na kaj je izvajala krompirja.

Zaradi zastripljenja umrla. Danes so se začela pogajanja za rešitev finančnih vprašanj z Madžarsko.

Način na kaj je izvajala krompirja.

Zaradi zastripljen

Zaman prosimo za elektrifikacijo Obmejna krajina in petrolejske karte

Maribor, 12. decembra
Pereče vprašanje za zahodne predele naših Slovenskih goric je zlasti v današnjih časih obljubljena elektrifikacija. Le čudite se! V vzhodnem delu Slovenskih goric, ki prehaja v Mursko poje, imajo elektrificirane naselbine, v zahodnem delu, ki je bliže falki elektrarni, pa nam je zaenkrat še samo obljubljena. Naizhodnejši kraji naših Slovenskih goric so sicer res prišli do elektrike, pa to na račun banovinske gospodinske šole in v leposestva v Šveticini. Le po njej so to dobro lahko delil tudi tamniji prebivalci. Neki kmet se je v slovenegorskiem avtobusom pojavil na tale način: Tudi pri nas bi se dolgo ne bilo elektrike, pa je pri nas doma g. X. Y.

Ta okoliščina se množuje zlasti danes v uvedbi petrolejskih kart. Zdi se pa, da je razdelitveni klijui zgren, ker ima podlago število oseb v družini. Ta klijui bi nedvomno pravilen glede živil, nujno pa ni glede petroleja. Le pomislimo na nekatero okoliščino, ob katerih se nam ta zadeva pokaže s povsem druge strani.

Kulturna delavnost v osrčju Slov. goric Cankarjev „Hlapac Jernej“ na sokolskem odrnu pri Sv. Lenartu - Učinkovita, vzorna vprizoritev

Sv. Lenart, 12. decembra
Prisrčna topota utripila z našega svetolenskega vrha po vsej okolici, po vseh Slovenskih goricah. Sv. Lenart se je že v predvojni dobi pred 1914 pretvarjal v močno žarišče narodne misli. Odlet se je v težkih časih širila po naših prelepih slovenegorskih naselbinah. Po prevratu pa je vzamtel v tem prijaznem trgu v osrčju Slovenskih goric visok, svetal plamen narodne, sokolske in jugoslovanske misli, ki ima tukaj svojo močno, čvrsto zasidrano postojanko od Sv. Lenarta je prišlo polno zdravih, koristnih pobud, tukaj so se vgnezdzila številna nacionalna društva, ukorenili se ji Sokol, ki je raztegnil svoje ponosne peruti, po vseh večjih krajih Slovenskih goric. Ta vzvišena misel nam je v današnjih časih, ki tudi niso lahki, trdna opora pri nadaljnjem smotrenem in vztrajnem delovanju.

Od vsega začetka si je priboril vidilno mesto v razgibanosti slovenegorskega društvenega življenja naš svetolenski Sokol. Tiko, neopăzeno nadaljuje svoje poslanstvo v telovadnicu, smiseln in izpopolnjujoče je tudi njegovo delo na prostrem torisu, predvsem na odrskih deškah. V teku let si je svetolenski odrski družina tako izpolnila v preoblikovala, da je danes med najboljšimi dilektantskimi odrskimi skupinami, kjer se poenak odrski podajanje vzpenja čez občajno raven dilektantskega prikazovanja. O tem sta nam prepirali tudi najnovije predstavi naše vnete in prizadene sokolske odrske družine.

Naj omenim najprej vprizoritev znamenite Nušičeve štiridejankje »Svet«, ki jo je naš spretni režiser br. Lucijan Janež sijajno postavil na oder. Pri tem je pokazal mnogo izvirne pobudnosti in odlične večine, sodelujoči igralci pa tehtno odrski izšolanost ter izborno izvežbanost. Režiser in vsi sodelujoči so priporogli k temu, da je pred nami zaživelna blesteča slika sočnega Nušičevega humorja.

Tej prvi vprizoriti v novi kulturni sezoni svetolenskega Sokola je sledila predstava Cankarjevega »Hlapca Jernej«. Vtič bo predstave je bil tako globok, da nam bo ostal v trajnem spominu. Režiser br. Lucijan Janež, ki je prevezel tudi Jernejevo naslovno vlogo, nam je predstavil

Podeželski učitelj, duhovnik, nameščenec, kmetski izobraženec, vsi se po sedanjem razdelilnič enako vrednotijo z onimi, ki nimajo nikaknih kulturnih potreb. S tem v neposredni zvezi je vse javno prosvetno delo ob meji. Vsa naša društva, katerih delovanje in uspevanje je zlasti v današnjih časih prvenstvene važnosti, stavlja svoj glavni delovni načrt v ves svoj delovni up na zimsko dobo. V zimskih večerih se organizirajo razne narodne prirreditve. Vršijo se zazni tečaji, predavanja, poučni sestanki itd. Čez dan je na deželi vse to deleno nemogoče. In vendar niso upoštevani prostori za narodno prosvetno delo. Spet je bridko prizadeta naša obmejna krajina, kjer bi moral to narodno kulturno delo prvačiti vsem ostalim pokrajinam. Bati se je, da bo sledil zaost v narodno-prosvetnem življenju, ako se ne bo glede razdelitve petroleja uveljavilo načelo individualizacije po navedenih smernicah. Duhovne teme pa vendar ne bi smeli dopustiti v našem neelektrificiranem območju podočju.

Iep biser odrske stvariteljnosti in samonikosti. Posebno pozornost je posvetil scenariji, zunanjemu okviru. Učinkovita je zasnova sceničnega polkroga v črni in plavini zavesami v ozadju. Za naš oder so bili novost tudi nekateri svojski scenični poudarki (horizonti, pokrajina, trg itd.). Licitnost, okusnost posameznih slik je bila povezana v homogeno scenično enoto po domiselnih zasnovih br. režisera, ki je to pot prekošil samega sebe.

K uspehu pa so priporogli s svojim odrskim deželem tudi ostali člani naše svetolenske sokolske odrske družine. Vsa družina je z odličnim reziserjem tesno povezana. V složni, uspešni skupnosti je moč, uspeh in zagotovljen napredok naše odrske družine, je osnova za nadaljnje izpopolnjevanje, za dognano odrsko tvornost. Z nasveti si pomagajo drug drugemu, vsaklik kaže topo prizadevnost in skrbno zbranost, ki jo nosilec vloge posveča svojemu iliku. Za vse pa je to bratsko sodelovanje tem častnejše, če pomislimo, da je delovanje na polju gledališke umetnosti – nekaj vzvišenega, nekaj neizrečeno lepega in kulturno zasluznega. S tem vršijo svoje kulturno poslanstvo, ki ga uspešno in nesobično izpolnjujejo. Sprito tega zasluzijo iskreno priznanje za uspešno in močno predstaviti sodelujoči, tudi tisti, ki so nam predstavljali najmanjše vloge. Predčeli so nam na odru hlapca Jerneje v vsem bistvu in v vsej tragičnosti njegovega življenja in konca. Bila je to najlepša predstava na našem sokolskem odrskem družinom.

Naj ponemim najprej vprizoritev znamenite Nušičeve štiridejankje »Svet«, ki jo je naš spretni režiser br. Lucijan Janež sijajno postavil na oder. Pri tem je pokazal mnogo izvirne pobudnosti in odlične večine, sodelujoči igralci pa tehtno odrski izšolanost ter izborno izvežbanost. Režiser in vsi sodelujoči so priporogli k temu, da je pred nami zaživelna blesteča slika sočnega Nušičevega humorja.

Tej prvi vprizoriti v novi kulturni sezoni svetolenskega Sokola je sledila predstava Cankarjevega »Hlapca Jernej«. Vtič bo predstave je bil tako globok, da nam bo ostal v trajnem spominu. Režiser br. Lucijan Janež, ki je prevezel tudi Jernejevo naslovno vlogo, nam je predstavil

— in

Pri kosilu v šolski kuhinji Vzorno urejena kuhinja v prvi dekliski meščanski šoli — Vsak dan nasičenih do 150 lačnih želodčkov

Maribor, 12. decembra.
Zopet stopa pred široko javnost premales naša važna socialna akcija: šolska kuhinja za revno dec. Za osnovne šole na deželi je to posebno važno vprašanje, ki ga je doslej prebridoč občutile zlasti od ljudskih šolj bolj oddaljena revnjaša mladina. Znani so primeri, ko doblja šolska deca brez zajtrka s seboj v šolo žganje in, če gre dobro, tudi košček starega kruha. Iz šole pa se vraca še popoldne ali proti večeru. Doma jo morda čakajo ostanki beštega kosa, ki veljajo obenem tudi za večerjo. Kako moremo potem od takšnega otroka pricakovati količaj povoljnih uspehov...

V mestu je v tem pogledu nekoliko bolje. Otokri ni utrujen od dolgega poto. Košček skrbni, čeprav revn starši že na kak način poskrbe, da njihovi otroci čež polne ne ostanejo brez tople hrane. Kljub vsemu se le preveč množijo primeri, ko navzite skrbnosti ni mogče nuditi otroku toplega v ranj primernega kosa. Za takšne primere naj bi služila dnevna zavetinja. Tam, kjer jih ni, jih je treba ustanoviti.

V Mariboru imamo že leta 1927 v prostorih prve dekliske meščanske šole vzorno urejeno šolsko kuhino, ki je sedaj pod vznimom vodstva za uspešno reševanje takšnih problemov idealne ravnateljice M. Rozmanove. Prvotno je bila ta kuhinja namenjena samo za dijakinje te šole. Pozneje pa so zacelei dobivali tu koso tudi

Mariborske in okoliške novice

— Poučni predavanji. V naši mariborski Ljudski univerzi bo drevi ob 20. predavanje prof. Stanka Modica o napadih iz zraka. Prikazal bo učinke letalske vojne in izkušnje protiletalske zaščite. Omenili bo tudi vzroke, zakaj se ni doslej uveljavila plinska vojna. Predavanje bodo pojasnila sklopitne slike. — Na Ruski cesti št. 7 pa bo predaval v ponedeljek 16. t. m. prof. dr. V. Kralj o Ivanu Cankarju. Predavanje bo v proslavo spomina ob letnici Cankarjeve smrti.

— Likovna razstava slikarjev Prim'žiča in Zeia v Sokolskem domu bo odprtta do vključno 23. t. m. in sicer od 9. do po 20. neprerivno (tudi čez poldne). Vstop za dajake 1 din, nedajaki 5 din. 63—M

— Razpis zdravniške službe. Banska uprava v Ljubljani razpisuje službe zdrav-

nika uradniškega pripravnika v banovinski bojniščici v Mariboru. Prosilci morajo imeti pogoje za sprejem v banovinsko službo v smislu § 3. zakona o uradnikih v zvezi s cl. 1. pravilnika o službenih razmerjih, ustanavljanju mest in prejemkih banovinskih uslužbenec dravške banovine ter dovršeno zdravniško pripravljeno dobo. Prosječna naj se vloži pri banski upravi v Ljubljani do 15. januarja.

— Matična veste. Orkestralni odsek mariborske Glasbene matice ima redno vajo v ponedeljek 16. t. m. ob 20. v občajnih prostorih. Udeležba sodelujočih nujno potrebuje!

— Občinski zdravstveni inčetni ukinjenja, ki so bila ukinjena, je banska uprava z odredbo z dne 6. t. m. postavila komisario in tem razrešila uprave teh zdravstven. Za komisario je postavila dr. Milana Senkoviča, magistratnega obrtnega referenta v Mariboru, z nalogom, naj takoj likvidira poslovane in izvrši prenos poslov na pravne naslednike ukinjenih zdravstven. Proti tej odredbi banske uprave se bodo ukinjenega zdravstvena pritožila na ministrstvo za trgovino in industrijo. Kakor znano, je upravo sodelovala v Celju razveljavilo odločbo Zbornice za TOI, odnosno banske uprave o ukinjenju omenjenih zdravstven.

— Nov gramoz za slovenegorsko cesto. Izvedeli smo, da je za posipanje glavne slovenegorske ceste dobavljajo nov gramoz. Ni sam že znana njegova kakovost, niti čas, ko ga bodo spravljali na cesto. Izražamo ponovno željo, da na to že tolko časa nestrokovno in nepravocasno posipano in zaradi tega obupno propadlo cesto dobitimo ne le debel, ampak tudi droben gramoz, ki naj služi za prekritje debelejšega cestnega materiala.

— Nočna lečarska služba imata danes lekarja P. Albanež pri sv. Antonu v Frančopanovi ulici 18, tel. 27-01. in M. Koničeva lekarja pri Mariji pomagaj na Aleksandrovi cesti 1, tel. 21-79.

— Salonski voz turškega prezidenta. Izmet Inenij in predstavlja v Maribor. Mariborčani, ki jih je slučajno zaneslo na mariborski glavni kolodvor, so z zanimanjem obstali pred krasnim salonskim vozom, ki je stal na tiru. 120tonska lokomotiva najnovejše konstrukcije in salonski voz bila zadržana z Miklavževim večerom. V pozdravnem govoru je br. starosta poddaril med drugim, da bo nova dvorana služila lahko vsem, ki so z društvom eni misli in enega duha in ki hočejo složno sodelovati. Zupko sta zastopala pri slovenskih otvoritvah župnega starostca br. Milan Goršek in župni podnacnik br. Polič. Po pozdravnih govorov je godba »Drava«, ki je sodelovala pri prireditvi, zaigrala državno himno. Obisk je bil prav dober. Dva dni prej je bil prav tam nastop Miklavža, ki je dosegel veliko pohval. Njegov tovariš pomilujejo njegovo tragično smrt.

— Zaviradeva tragedija "mrt na tračnici". Pri Sv. Lovrencu se je pripetila usoden na nešreča, ki je terjal življenje železniškega usluženca. Na progji je bil zaposlen v bližini omenjene postaje zaviradeva drž. žel. Ivan Pliberšek, zaradi poštenega tračnega vozila, ki je zaviradeva vzlomil v vlakom približala tako tisto, da je Pliberšek njenoj bližini presiljal. Zajelo ga je in potegnilo s seboj. Obležaj je na tračnicah ves zmrvarevan in mrtvec. Njegov tovariš pomilujejo njegovo tragično smrt.

— Božično voz priredilo tudi letos mestna občina.

— Mestni uslužbeni prejmejo tudi letos za božične praznike običajni božični dodatak.

— Ali bo dobil Maribor še kakšno fakultet? Semenišče v Mariboru je sedaj prva fakulteta, ki jo je dobit Maribor. V okviru ljubljanskega vseuniverzitetja sta sedaj že dve bogoslovni fakulteti, ena v Ljubljani in druga v Mariboru. Samo ob sebi se pojavi vprašanje, ali bi na kazalo, da bi naše mesto dobitilo še kakšno drugo fakulteto poleg bogoslovja, recimo poljedelsko in šumarsko. O tem bi bilo treba porazgovoriti. Dolžnost ljubljanskih listov bi bila, da se zavzemajo za to, da dobi Maribor poleg bogoslovne še kakšno drugo stolico. (Del. politika).

— 9.940.618.75 dinarjev dohodkov je bilo v preteklem mesecu pri mariborski glavni carinarnici.

— V prid šolski kuhinji v prostorih tukajšnje prve dekliske meščanske šole početi čisti dobitek zavabne in prijetne igre »Petruške poslednje sanje«, ki bo uprizorjena dne 22. in 29. t. m. v mariborskem Narodnem gledališču. Sodelujejojo gojenke I. drž. dekliske meščanske šole. V omemjeni kuhinji dobi vsak dan tečno koso 160 dijakov in dijakinj omenjenega zavoda, razen tega tudi z učiteljicami in I. deske meščanske šole. Dobrim srečem, ki ustvarili prepotrebno šolsko kuhinjo, gre toplo priznanje in zahvala. Mariborsko občinstvo pa se bo tej hvalevredni pozdravljenočnosti oddolžilo najlepše s tem, da bo 22. in 29. t. m. popolnoma zasedlo naše gledališče.

— Kdo najde v vrne smaragdni kamen, dobi nagrado. V Mariboru se je mudila Beogradska kuhinja ga. Maša Savićeva. Na nekem izprehodu je izgubila s prstana 10.000 in 15.000 din vreden smaragdni kamen. Posten najdešti dobiti prizerno nagrado.

— Namesto vence na grob pok. Izidorju Copetiju je darovalo združenje mesarjev in klobasicarjev v Mariboru 100 din CMV.

— Prva letosnjščina živte smučanja je postala v mariborskih vodstvenih mestnih uradovih.

— Občutne zamude imajo vlaki zadnje dnevi v zvezi z osterjeno zimo. Ljubljanski brzi vlaki prihaja običajno z enourno zamudo.

— Precevjejo pravmetne ovire so se pojavile ponekod zaradi snega. Ponekod ga je precev zapadlo. To velja zlasti za področje Slovej, Bistrice-Konjice-Celje, kjer so nekatere avtomobile obtičali v snegu. Prometne ovire so bile odstranjene.

— Izropana zdanica. Na Dravinjskem vrhu so se utihopalni držni zlikovci v zidanici dr. Salamuna in odnesli razne predmete, vredne vsekem 10.000 din.

— V zvezi z zagrebškim umrom so se mudili v Mariboru organi zagrebške police s policijskim svetnikom dr. Mašero na celu. V smislu priznanja možumejne Weissevo narednika vodnika J. Weissa poiskali na njemem stanovanju »elegantno domov iz Maribora, o kateri pišejo zagrebški listi. Pri zasiščanju je izjavila, da so stvari nicesar ne ve in da je popolnoma nedolžna, kar lahko dokaze. V svrhu ocenja v Juriem Weissom so jo odpeljali v Zagreb, kjer se preiskava nadaljuje. Dočasnica elegantna dama iz Maribora je neka zasebna uradnica A. M.

— Kolo je bilo najdeno. Na Glavnem trgu so našli kolo z evid. št. 2-11829. Lastnik gr. dobi pri policij.

— O tem in onem. Zaradi onemoglosti se je zgrudila na Glavnem trgu 82letna preužitkarica Marija Jančekova s Pobrežja. Odpremili so jo v bolnišnico. — Osemletni Stanko Slodnjak od Sv. Lovrenca v Slov. goricah je pobegnil od doma. Na cesti pri Zlatoljubi pa ga vzel na kolo na kupovalce živil R. Klasinc. V Ptuju so dečki zasili in ga odpremili domov. — 1000 dinarjev vredno kopalo kad so odnesli blagajniku Francu Tebreču iz njegovega stanovanja v Pošteški ulici. Policija poizveduje za tatinški zlikovci. — Na Glavnem trgu je zavzeli nek tovorni avto v mestni avtobus in poškodoval karoserijo. Mestna podjetja imajo precejšnjo škodo. — Štirje napadci so

Ali je mogoče kupiti pamet v lekarni?

S primernimi zdravili si je mogoče osečiti razum, zlasti pa pregnati trenutno utrujenost

V časopisu "Kosmos" si zastavlja znani popularizator praktične kemije dr. H. Römpf vprašanje, ki se glasi po nemški: »Ist gegen Dummenheit kein Kraut gewachsen!« (Ali ni proti neumnosti nobenega zdravila?) Pisec navaja, da je mogoče z raznimi kemičnimi preparati in zelišči dandanes odstranjevati, odnosno ublaževati mnoge nepristojnosti. S kafeinom preganjamo utrujenost, nikotin nam pomaga odpraviti občutek gladu, z meskalinom in hasičem si zbujam domišljijo, z morfijem ublažujemo najhujše bolečine itd. Prejšnje čase proti podobnim neugodnostim ni bilo znano nobeno zelišče in tudi v lekarni niso prodajali nobenega sredstva. Gledate na napredok, ki ga je človeštvo doseglo v zadnjih desetletjih, se vsiljuje vprašanje, ali ni mogoče iznajti nobenega sredstva proti zabitosti ali, mislej rečeno, proti manjši nadarjenosti, da bi si tisti, ki je manj nadarjen, lahko pomagal ter se s svojimi sposobnostmi vsaj nekoliko približal nadarjenjem.

Na to vprašanje dr. Römpf pravilno odgovara, da je nadarjenot prirojena in da zdravniki ne morejo pomagati, vendar pa tem ni rečeno, da je nemogoča vsaka pomagati. Življenjski uspehi niso odvisni zgolj od nadarjenosti, temveč tudi od človekove marljivosti odnosno veselja da dela, od dobrih živcev in seveda zelo mnogo od srčne.

Zato se dogaja, da manj nadarjeni človek s svojo marljivostjo nadomestijo v pogostu celo prekaša nadarjenje in manj nadarjeni so lahko pomagati zlasti s tem, da si ojačujejo živec in odstranjujejo vse škodljive vplive, ki jih branijo, da bi lahko svoje duševne sile izrabljati povsem. Med sredstvi, ki lahko služijo temu namenu, našteva dr. Römpf kisik, lecitin, jod in kofein.

Kisik, ki ga človek telo dobiva pri vdihavanju zraka, služi, da se v krvi sezgajo hrani in snovi. Posebno značilno je, da so možgani, ki so središče živčnega sistema, preskrbovali s krvjo mnogo bolj kakor drugi organi. Tako je v nogah 16krat slabši obtok krv kakov v možganih. Zato so možgani tudi občutljivejši za pomanjkanje kisika v krvi. Če se ustavi krvni obtok v možganih samo za pet sekund, se človek že onesveti. V Zedinjenih državah so nedavno primerjali zelo nadarjene otroke raznih let z manj nadarjenimi in so ugotovili, da so nadarjeni tudi v popolnem miru porabili več kisika kakor manj nadarjeni. Pri nadarjenju je hitrejši izmenjava snovi v organizmu, kar pa seveda zahteva večje kolичine hrane. Na kolombijski univerzi v New Yorku so proučevali, kakšen vpliv ima pomanjkanje kisika na duševno delavnost. V ozračju, v katerem je bilo le 12.5%, namesto 20% kisika, so poskusne osebe čitalne mnoge počasnejše in v večjim trudom kakor v ozračju, ki je imelo dovolj kisika. Tudi jih je veljalo več truda, da so razumeli, kar so čitali. To soglaša z opazovanjem.

Tudi tiskarski škrat ima zgodovino Včasih so razpisovali za njegovo izsleditev celo nagrade

Tiskarski škrat, ki tako uslužno jemlje nase vse grehe tega sveta, od stavev do korektorjev v urednikov ni izum naše dobe. Njegova oblast je sicer dandanes mnogo večja, kar je razumljivo za dobro stavnih strojev in rotacij, ki bruhaio dan za dan na tisoče izvodov časopisa in drugih publikacij, vendar pa ni ročilo šele tiskanja časopisa. Njegov izvor sega v začetke tiskanja knjig.

Tako je že v prvem tisku, v katerem je bilo navedeno ime tiskarnaria kral tiskarne in leta izida, v Schöfferjevem Psalterju iz l. 1754, velika tiskovna napaka. Namesto besede Psalmorum, citamo Spilmorum. Pred svetim pismom tiskarski škrat sploh ni imel respeka. Tako se je v neki nemški izdaji svetega pisma iz l. 1731, pojavila strašna napaka, ki je pozivala namesto k izpolnjevanju šeste božje zapovedi k nenormalnemu dejanju, ker je stavec izpustil besedico »ne«. Med strokovnjaki je to sveto pismo znano sedaj pod to zloglasno napako. V nekem drugem starem nemškem svetem pismu je bilo tiskano namestu »Bo tvoi oče« — »Bo tvoi bedak.«

Izdajatelji knjig v starih časih so prejanili tiskarskega škrata na razne dramatične načine in nekateri so celo razpisovali.

Edmund O' Hara:

Tajna profesoria Morbidusa

Roman

— Toda Sam, kaj res ne razumeš, da ji moram pojasnit... .

— Midva si nimava več kaj povedati, — je dejal oče Sam strogo. Nekaj časa se je zdelo, da se bori sam s seboj, potem je pa pripomnil: — Sicer pa smatram, da si postopal grdo in brez vsakega čuta odgovornosti. Izdaš se za nekakšnega grofa, v resnicu si pa detektiv... .

— Privatni detektiv sem... .

— To je čisto vseeno. Sicer ti pa ne očitam tvojega poklica. Biti detektiv je prav tako časten poklic, kakor biti delavci ali grof. Tudi jaz sem nekoč hotel postati detektiv. Čudiš se temu, kaj ne? In vendar je bilo tako in gotovo bi ne bil v svoji stroki najslabši. Čutim celo nekakšno notranje nagnjenje do tega poklica... . Glavno je pri tem bister pogled. Detektiv brez bistrega pogleda je kakor ovromobil brez motorja.

— Ali je bilo to tisto, kar si mi hotel povedati?

— Ne, — je odgovoril starec jezen, da mu posega

— ...

55 v besedo. — Hotel sem ti povedati, da je vseeno, da li si detektiv ali grof. Da si pa ravnal podlo, ki si zmešal ubogemu dekletu glavo.

— Saj jo ljubim... .

— Beži no, beži, ljubiš jo? Zelo važno. Od same ljubezne človek ne more živeti. Vzemimo mojo staro. To ti je bilo postavno delo, dragec moj. Toda ona ni vprašala po nobeni ljubezni, temveč je hotela v prvi vrsti videti mojo mornariško knjižico. Iz nje se je potlej povsem točno izčrpana moja ljubezen. Kaj misliš, dragec moj, kako bi bil odrezan pri nji, če bi bil padel pred njo na kolena in dejal: Ljubim te, moja oboževana, toda poročim se z drugo, neko Liano... he?

— Razumi vendar, da je vsa ta zgodba z ženitvijo samo gola formalnost in nič drugega... .

— Ne, ne, dragec moj, ti se pošteno motiš. Ženitev je vedno realna in še kako realna stvar in ne formalnost. Ce je tu srolo mogoče govoriti o formalnosti, je to tvoja ljubezen do Marion. Tvoja dozvema ljubezen.

Townsend je vzduhnil in vstal.

— Zbogom, Sam. Vidim, da se ne moreva razmeti.

Presenečen po tem nenadnem detektivovem korkaku je stari Sam bulil vanj. Šele ko je bil Townsend že pri vrati, si je stari Sam opomogel od presečenja.

— Torej, med nama je vse končano, — je vzkliknil ardito.

starih znamenitih knjigah. Zaradi tega je zelo težko ugotoviti razliko med posameznimi izdanji starih knjig. Tako n. pr. poznajo nekatera izdanja Goethejevih del, kakor tudi prva izdaja Cäesarja, ki jo je tiskal eden izmed slavnih članov holandske tiskarske rodbine Elzevirov, samo po tem, da imajo knjige na treh kraju.

pačno označene strani.

Tiskarski škrat se je pogosto zapletel tudi v politiko. Zelo neprijetno je zagodel abbeju Sieyèsu med francosko revolucijo, ki je v njegovem tiskanem govoru izšlo "J'ai abjuré la république". (Odpovedal sem se republike) namesto J'ai adjuré la république (Prisegel sem republiki)

nekaj nad 3.50 m. Le na postajah so predori prostornejši in sicer 6 in pol metra. Na teh postajah se gnetejo zidai ob letalskih napadih množiči ljudi in razumljivo je, da je zaradi tega pogosto ustavljen promet. Vozovi podzemne železnice so prilagojeni obliki predora. Zato imajo zavorzene nizke strehe. Tuji, ki vidijo prvi vozove londonske podzemne železnice, imajo vtič, da gledajo igračke. Kljub temu so ti vozovi precej udobni. Dolgi so po 15 m. Znak za odhod dajejo z vzoncem, kar pri tramvaju, kar je pa hkrati tudi znak, da se vrata vozov avtomatično zapri.

Posebno važna zadeva je v globinah zračenje predorov zlasti se, ker je nevarnost, da bi se nabrali v predorih skodeljivi plini. Zato so postavljeni velike ventilacijske naprave s črpalkami, ki potiskajo v posamezne predore okrog 2000 človeških življenj.

Zanimivo je, da se posamezne proge krizajo v različnih višinah. Na krajih, kjer je mnogo krizišč, nakar n. pr. pri postaji Piccadilly Circus, Oxford Circus, Tottenham Court Road itd. so ogromni spleti hodnikov, pravi labirint s stopnišči, jaški in dvigali, tako da se celo domačini težko znajdejo, čeprav je po stenah polno napisov. Razen dvigal so tu še posebej jaški s stopnicami za izhod v stiti.

Londonske podzemne železnice prevozijo na dan 2.000.000 potnikov. V prometu je vsak dan okrog 280 vlakov, skupno 1650 vagonov.

Predor smrti v Ameriki Zastrupljenja delavcev s kremenovim prahom

Med najznamenitejše tehnične projekte Zedinjenih držav spada predor, ki se pričenja v malo občini Vanetta v državi Virginija in ki je 5 km dolg Končali so ga pred 4 leti. Po napovedih zdravnikov bo predor zahteval okrog 2000 človeških življenj. Zdaj je že pokopanih 600 ljudi, ki so našli smrt pri stavnih delih. Že pred 10 leti so geologi svarili podjetnika, naj bi ne upošteval delati delavcev, ki jih je bilo 2000, v predoru brez zaščitnih priprav, kajti kamen, ki so ga vrtali, je bil po veliki večini kremen. Prav tega kamen je silno škodljiv za pljuča. Delavci v predoru bi moralni nositi delom masko in predor bi moralno stalno dobro zadržati. Ker niso bili zavarovani, so se vsi zastrupili v zdravniki pravijo.

Katastrofa se je začela s tem, da so se delavci, zaposleni v predoru, vedno bolj pritoževali nad utrujenostjo in v keljemu nezadovoljstvu podjetnikov je bila storilnost mnogo manjša, kakor so računali. Cez

leta dni je umrl prvi delavec. Zdravniki so ugotovili, da je bila vzrok smrti pljučna tuberkuloza. To je bil še začetek. Kmalu je nastala v delavski naseljni pravna panika. Ljudje so umirali dan za dnem. Ko so bili končno obvezeni zdravniki, je bila ugotovljena strašna zadeva. Številnih smrtnih primerov namreč ni povzročila tuberkuloza, temveč posebna bolezen silicosa, zdravnikom dobro znana zastrupljenje, ki zapusti nastrašnejše posledice. Fini kremenčev prah, ki nastaja pri vrtenju skal in ki prostim očesom ni viden povzroča utruditev pljuč. To zastrupljenje ima prej ali slabo.

Sele pred dogovoritvijo del so predjetja uvelia zaščitne ukrepe, ko se ljudje umirali dan za dnem v večjem številu. Podjetniki so skušali škandal potlačiti in so začeli vse delavske domove ter tako prisilili prebivalce, da so se preselili. Ostalo je le nekaj domov. Smrtno bolni delavci so bili prepeljani v druge kraje.

Londonska podzemeljska železnica

V poročilih o letalskih napadih na London čitamo pogosto, da prebilalstvo išče zatočišča v podzemni železnici. Promet zarađa tega zelo trpi. Vedeti namreč moramo, da se londonske podzemne železnice zelo razlikujejo od berlinske in pariške, ki sta zatočišči in udobnejši. V Londonu je celo vrsta podzemnih železnih prog, ki pa niso v mestni upravi, temveč v rokah več družb. V splošnem jih imenujejo tubes, kar pomeni cevi. Pogon je povsod električna sila.

Londonske podzemne železnice so globo-

ko pod zemeljsko površino in sicer 20 do 30 m. Predore so kopali tako globoko zato, da jim ni bilo treba odkupovati dražjih zemljišč in poslopij. Ce so predori bili višji, bi segali do temeljev hiš. Zaradi tega so pa bili stroški dela seveda precej večji in morali so zgraditi mnogo dragih stopnišč in dvigal ter ventilacijskih naprav. Značilnost londonskih podzemnih železnic je, da so enotne. V vsakem predoru je torej samo po eni tir. Predori so v preurezu povsem okrogli z malim premerom, kar sprevidimo že po tem, da znaša premer le

MALI OGLASI

Beseda 50 par, davek posebej. Preklici, izjave beseda din 1— davek posebej.

za pismene odgovore glede malih oglasov je treba pritožiti znamku. — Popustov za male oglase ne priznamo

RAZNO

Beseda 50 par, davek posebej. Najmanjši znesek 8— din.

50 PAR EN TLANJE

azuriranje, vezenje zaves, perila, monogramov, gumbnic. — Velika začrta pera po 7— din. „Julijana“. Gospodarska c. 12 in Franciškanska ul. 3. 4 L.

Poslužite se malih oglasov

»Slov. Narodu«

ki so načrte načrte

NAMOČENO POLENOKVO

dobite vsak petek pri I. Buzzolini, Za Škofijo, Lingarjeva ul. 2831

GOSTILNO S PEKARIJO

ali samo gostilno v prometnem kraju vzamem v najem. Ponudbe na Anton Fir, Straža pri Toplicah. 2847

KURIKO

Parketne suhe odpadke, drva in premog po ugodni ceni ima na zalogi Vertačnik Franc Jenkova 7. 2851

KLİŞEJE

ENO VECBARNVE JUGOGRAFIKA SV.PETRANASIP 23

SLUŽBE

FRIZERKA

dobra moc, verzirana v vseh v stroku spadajočih delih, išče službo. Prednost Gorenjska. — Rozika Kos, pri Juvanc, Trebnje. 2848

PRODAM

Beseda 50 par, davek posebej. Najmanjši znesek 8— din.

ZAGREBSKI BUFFET S TRAFIKO

v bližini kolodvora, izvrstno idoč, prodamo z vsem inventarjem, dvosobnim lokalom, portalnim izložbami in najboljšim prometom za 32.000 din. Poslovница Pavleković, Zagreb, Ilica 144.

ZIMSKO OBLEKO

in zimski črn plašč za srednjo postavo prodam. Vodnikova c. 12/L, Šiška.

XXXI.

To je bilo torej konec. Navlizic vsemu, kar se je bilo zgodilo, si je Townsend cisto drugače zamišjal ločitev. Morda je bilo pa tako celo bolje... kratko, hitro in dokončno...

Potlej se je pa spomnil zadnjih besed Marion:

Profesor je danes že trikrat vprašal po njem. Kaj je bi stopil k njemu? Zakaj pa ne? Kaj naj pa sicer počne s časom, ki ga ima do desetih dovolj. In krenil je proti hiši profesorja Morbidusa.

Med potjo je ga nekdo ustavil in poprosil, naj mu prizga cigareto. Iščoč vžigalice je mogel Townsend ugotoviti, da ima skoraj povsem prazne žepa. Našel je samo vžigalice, cigarete in žepni robec. Samokres, žepna svetilka, fotografski aparat in dokument, ki ga je vzel od profesorja, vse je bilo izginilo.

— Ali je storil to Strong?

Pri misli na tega človeka se je Townsend nehotel vrzavati. Začutil je nepremaglj